

Mewnblannu dyfais cynnal ar y fentrigl chwith ar gyfer therapi cyrchfan mewn cleifion nad ydynt yn gymwys i gael trawsblaniad o'r galon

25 Mawrth 2015

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Mae mewnblannu dyfais cynnal ar y fentrigl chwith mewn pobl â [methiant cronig y galon](#), y mae angen trawsblaniad o'r galon arnynt ond nad yw trawsblaniad yn bosibl iddynt, yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i'w ddefnyddio yn y GIG.

Mae NICE yn gofyn i weithwyr iechyd proffesiynol anfon gwybodaeth am bawb a gaiff y driniaeth a'r hyn sy'n digwydd iddynt wedyn [i Gronfa Ddata Ganolog y DU ar gyfer Archwilio Llawdriniaethau'r Galon](#), fel y gellir profi diogelwch y driniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio dros amser.

Dylai pobl y mae trawsblaniad o'r galon yn opsiwn iddynt edrych ar ganllawiau NICE ar [gymorth cylchredol byrdymor gan ddefnyddio dyfeisiau cynnal ar y fentrigl chwith fel triniaeth bontio cyn trawsblaniad neu wellhad cardiaidd](#).

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio'r hyn y mae cael y driniaeth hon yn ei olygu yn llawn a thrafod y manteision a'r risgiau posibl â chi. Dylech hefyd gael gwybod sut i gael rhagor o wybodaeth am y driniaeth. Dylai hyn oll ddigwydd cyn i chi benderfynu a ydych am gael y driniaeth hon ai peidio. Dylai eich gweithiwr iechyd proffesiynol ofyn i chi a ellir casglu manylion am eich triniaeth.

Sylwadau eraill gan NICE

Dywedodd NICE mai dim ond pobl y mae'r driniaeth yn debygol o fod o fudd parhaus iddynt o ran gwell cyfraddau goroesi a gwell ansawdd bywyd y dylid cynnig y driniaeth hon iddynt. Dywedodd hefyd, er bod cymhlethdodau yn gyffredin gyda'r driniaeth, bod y manteision posibl yn drech nag unrhyw niwed posibl yn y bobl briodol.

Eich tîm gofal iechyd

Dylai tîm gofal iechyd sy'n brofiadol mewn mewtblannu dyfeisiau cynnal ar y fentrigl chwith benderfynu pwy y dylid cynnig y driniaeth hon iddynt. Dylai'r tîm hwn gynnwys cardiolegydd â diddordeb arbennig mewn methiant y galon, llawfeddyg cardiothorasig ac anesthetegydd cardiaidd. Dim ond llawfeddygon, anesthetegwyr ac arbenigwyr gofal dwys sydd wedi cael hyfforddiant arbennig a phrofiad rheolaidd o'r driniaeth ddylai ymgymryd â hi. Dylai gofal ar ôl y driniaeth gael ei ddarparu gan dîm gofal iechyd sy'n meddu ar yr arbenigedd i ddiwallu anghenion meddygol a seicolegol pobl, yn ogystal â chynnal eu dyfais.

Y cyflwr

Os bydd gennych fethiant y galon, nid yw eich calon yn pwmpio digon o waed i ddiwallu holl anghenion eich corff. Fel arfer, bydd hyn oherwydd bod cyhyr y galon wedi cael ei niweidio. Defnyddir y term 'methiant cronig y galon' i ddisgrifio methiant y galon fel cyflwr hirdymor. Prif symptomau methiant y galon yw diffyg anadl (naill ai wrth wneud ymarfer corff neu wrth orffwys), teimlo'n flinedig iawn a'r pigyrnau yn chwyddo.

Os bydd gennych fethiant cronig y galon, bydd angen rhywfaint o help ar eich calon i wneud ei gwaith. Mae triniaethau'n cynnwys: triniaeth â chyffuriau; triniaeth drwy sicrhau bod gweithredoedd pwmpio siambrau'r galon yn gyson â'i gilydd (fel arfer drwy ddefnyddio rheolydd calon neu weithiau ddiffibriliwr); llawdriniaeth, er enghraifft, i atgyweirio falf ddiffygiol; neu drawsblaniad o'r galon.

Mae NICE wedi ystyried defnyddio [dyfais cynnal ar y fentrigl chwith](#) fel opsiwn triniaeth arall ar gyfer pobl â methiant cronig datblygedig y galon nad yw trawsblaniad yn addas ar eu cyfer.

Gweler gwybodaeth NHS Choices (www.nhs.uk) a gwybodaeth NICE i'r cyhoedd am [fethiant cronig y galon](#).

Y driniaeth

Mae mewnblannu dyfais cynnal ar y fentrigl chwith yn golygu gosod pwmp mecanyddol i mewn i'r frest ger y galon er mwyn helpu i bwmpio gwaed drwy'r corff cyfan, neu i ymgymryd â'r swyddogaeth honno'n llwyr. Fe'i defnyddir yn aml yn achos pobl sy'n aros am drawsblaniad o'r galon. Ond, yn y driniaeth hon, caiff dyfais cynnal ar y fentrigl chwith ei defnyddio fel triniaeth barhaol yn achos pobl lle nad yw trawsblaniad o'r galon yn bosibl. Gelwir hyn yn 'therapi cyrchfan'. Mae'r llawdriniaeth ar y galon i fewnblannu dyfais cynnal ar y fentrigl chwith i'r galon yn cymryd sawl awr. Fe'i gwneir o dan anesthetig cyffredinol a bydd y llawfeddyg yn torri drwy wal y frest. Mae gan ddyfais cynnal ddwy bibell: gosodir un (y mewnlif) yn ochr chwith y galon a'r llall (yr all-lif) i rydweli, fel arfer yr aorta (y brif rydweli o'r galon i'r corff). Wedyn, atodir y ddyfais gan ddefnyddio cebl pŵer i system reoli a chaiff batri ei wisgo ar y tu allan i'r corff. Unwaith y bydd yn dechrau gweithio, bydd y ddyfais cynnal yn bwmpio gwaed wedi'i ocsigeneiddio o'r galon i mewn i'r rhydweliâu.

Gall fod angen mewnblannu ail ddyfais cynnal ar yr un pryd yn achos rhai pobl er mwyn helpu ochr dde'r galon.

Manteision a risgiau

Pan edrychodd NICE ar y dystiolaeth, penderfynodd ei bod yn dangos bod mewnblannu dyfais cynnal ar y fentrigl chwith yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i rai unigolion â methiant cronig y galon lle nad yw trawsblaniad o'r galon yn bosibl. Roedd y saith astudiaeth a ystyriwyd gan NICE yn cynnwys cyfanswm o 2795 o gleifion.

Yn gyffredinol, dangoswyd y manteision canlynol:

- cyfraddau goroesi gwell: rhwng 68% a 74% o gleifion yn fyw ar ôl un flwyddyn, rhwng 23% a 67% yn fyw ar ôl dwy flynedd, o gymharu ag 8% o gleifion ar driniaeth feddygol ar ôl 1-2 flynedd
- y gallu i gerdded bron ddwywaith mor bell mewn chwe munud
- gwell ansawdd bywyd flwyddyn ar ôl y driniaeth
- gwell canlyniadau emosiynol ar ôl blwyddyn o gymharu â thriniaeth feddygol.

Dangosodd yr astudiaethau fod y risgiau sy'n gysylltiedig â dyfais cynnal (ar ôl dwy flynedd) yn cynnwys y canlynol:

- marwolaeth ar ôl i'r ddyfais fethu yn achos hyd at 2% o gleifion
- marwolaeth ar ôl colli pŵer i rannau allanol y ddyfais yn achos 2% o gleifion
- strôc isgemig yn achos rhwng 7% ac 8% o gleifion a strôc gwaedliful yn achos rhwng 8% ac 11% o gleifion
- methiant ar ochr dde'r galon a reolwyd gan ddefnyddio cyffuriau yn achos rhwng 20% a 27% o gleifion ac a reolwyd gan ddefnyddio dyfais cynnal ar y fentrigl dde yn achos rhwng 4% a 5% o gleifion
- methiant anadlol yn achos rhwng 38% a 41% o gleifion
- methiant yr arenau yn achos rhwng 16% a 24% o gleifion
- curiad y galon abnormal yn achos rhwng 56% a 59% o gleifion
- haint sy'n gysylltiedig â'r ddyfais cynnal yn achos rhwng 35% a 36% o gleifion
- angen ailosod y pwmp yn achos rhwng 9% a 34% o gleifion
- clot gwaed yn y pwmp yn achos hyd at 4% o gleifion
- achos o waedu lle y bu'n rhaid cynnal trallwysiad gwaed yn achos 76% o gleifion a lle y bu'n rhaid cynnal llawdriniaeth bellach yn achos 23% o gleifion.

Os hoffech wybod rhagor am yr astudiaethau, gweler y [canllaw](#). Gofynnwch i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol esbonio unrhyw beth nad ydych yn ei ddeall.

Cwestiynau i'w gofyn i'ch gweithiwr iechyd proffesiynol

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r manteision posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y manteision hynny yn berthnasol i mi? A allai'r driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau eraill ar gael?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydynt?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y driniaeth?

- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

Egluro termau meddygol

Strôc gwaedlifol

Strôc a achosir pan fydd pibell waed yn yr ymennydd yn bostio, a cheir gwaedu i mewn i'r ymennydd.

Strôc isgemig

Strôc a achosir gan glot gwaed sy'n blocio rhydweli yn yr ymennydd.

Strôc

Pan gaiff y llif gwaed arferol i ran o'ch ymennydd ei atal, fel y caiff y celloedd yn y rhan o'ch ymennydd dan sylw eu hamddifadu o ocsigen ac y cânt eu niweidio neu eu lladd.

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae canllaw ymyriadau [NICE](#) yn cynghori'r GIG ar ba mor ddiogel yw triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio.

ISBN: 978-1-4731-1205-6